Maksujärjestelmät-osasto

Jussi Terho

Lausunto

2.2.2023
SP/FIVA-EI RAJOITETTU

Julkinen

Asiantuntijalausunto talousvaliokunnalle asiasta U 91/2022 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta pikamaksamisen käyttöönoton edistämiseksi (pikamaksamisasetus)

Kiitämme mahdollisuudesta lausua huomiomme valtioneuvoston kirjelmään eduskunnalle komission ehdotuksesta pikamaksamisen käyttöönoton edistämiseksi.

Suomen Pankki, samoin kuin koko eurojärjestelmä, kannattaa pikamaksamisen käyttöönoton edistämistä. Suomessa pikamaksujen osuus on hieman Euroopan keskiarvoa korkeampi, mutta pikamaksuja lähettäviä pankkeja on toistaiseksi vain muutama. Suomalaisille tarjottavat maksupalvelut ovat tällä hetkellä jäljessä monen Euroopan maan palveluista nimenomaan pikamaksamista hyödyntävien sovellusten osalta.

Pikamaksamisen yleistyminen edellyttää, että maksupalveluntuottajat tarjoavat pikamaksamispalvelua sekä maksajille että maksunsaajille. Käytännössä tämä puolestaan tarkoittaa, että palveluntuottajat ottavat käyttöön sekä pikamaksujen vastaanoton että lähettämisen. Näistä pikamaksujen lähettämisen käyttöönotto on edennyt hitaammin ja komission ehdotuksen tarkoituksena on tehdä myös siitä pakollista.

Suomalainen ja eurooppalainen myyntipaikalla tapahtuva maksaminen on jo pitkään nojannut liiaksi korttimaksamiseen, jonka hallinnosta, datasta ja datan käytöstä vastaa suurilta osin ei-eurooppalaiset tahot. Kilpailijoita korttimaksamiselle on odotettu mm. pikamaksamiseen pohjautuvista palveluista sen jälkeen, kun yleiseurooppalainen SEPA-pikamaksustandardi otettiin käyttöön 2017.

Komission asetusehdotuksen tavoitteet ovat yhdenmukaiset eurojärjestelmän vähittäismaksustrategian kanssa. Eurojärjestelmä tavoittelee pikamaksamisen käyttöönoton edistämistä ja erityisesti yhteisen eurooppalaisen pikamaksumahdollisuuden tuomista niin kivijalka- kuin verkkokauppaan. Eurojärjestelmä näkee edelleen pikamaksamisen laaja-alaisen käyttöönoton tukevan eurooppalaisittain hallitun maksutavan syntyä, mutta myös yleisesti tuottavan hyötyjä eurooppalaisille yrityksille, julkiselle hallinnolle, pankeille sekä erityisesti kansalaisille.

Pikamaksamisen tukemisesta huolimatta Suomen Pankki pitää tärkeänä, ettei pikamaksamista nähdä kaikkiin tilanteisiin sopivana tai ainoana maksutapana.

Esimerkiksi ehdotuksen sisältämä vaatimus, että pikamaksuja tulee voida lähettää myös eräajoina voi tarpeettomasti heikentää maksamisen luotettavuutta ja tehokkuutta. Monien tavallisesti eräajoina lähetettävien maksujen kuten palkkojen ja laskujen maksuaikataulu on maksajan ja maksunsaajan tiedossa etukäteen eikä niiden käsitteleminen sekunneissa tuo välttämättä lisäarvoa. Suurien maksuaineistojen prosessointi pikamaksuina voi kuitenkin aiheuttaa järjestelmiin kapasiteettiongelmia ja häiriöitä muille kiireellisemmille maksuille tai vaatia kohtuuttomia investointeja järjestelmien suorituskykyyn. Suuria maksuaineistoja tulee siis jatkossakin voida välittää myös tavallisina tilisiirtoina.

Suomen Pankki pitää tärkeänä, että pikamaksamisen hinnoittelu toteutuu asetusehdotuksen mukaisesti samantasoisena kuin perinteisissä tilisiirroissa. Tämä poistaa esteitä pikamaksamiseen siirtymiseltä. Lisäksi asetusesityksen mukaisen tilinomistajan tunnistamisen tulee olla käyttäjäystävällinen ja sujuva osa maksukokemusta.

Asetusehdotuksessa annetut toteutusaikataulut tulee säilyttää riittävän tiukkoina, jotta pikamaksamisen käyttöönotto etenee maksuneuvoston, eurojärjestelmän ja komission tavoitteiden mukaisesti.

Asetuksen voimaantulo tukee myös Suomen maksuneuvoston syksyllä 2022 aloittamaa työtä suomalaisen pikamaksuratkaisun toteuttamiseksi. Maksuneuvoston työryhmässä ovat mukana kuluttajien ja kaupan edustajat, maksupalveluntarjoajien edustajia, rahoitusmarkkinaviranomaiset sekä kilpailu- ja kuluttajaviranomainen. Työryhmän tehtävänä on luoda ratkaisumalli, jolla eurooppalaisia pikamaksamiselle asettuja tavoitteita toteutetaan Suomessa. Suomen Pankin näkemyksen mukaan kaikille yhteisillä säännöillä toimivan edistyksellisen pikamaksupalvelun luominen edistää suomalaisten ja suomalaisen yhteiskunnan etua. Se lisää kilpailua ja resilienssiä luomalla vaihtoehdon kortti- ja käteismaksamiselle.

Sähköisesti allekirjoitettu

Terho Jussi
91243189N

Päivi Heikkinen
Osastopäällikkö
Maksujärjestelmät-osasto

Jussi Terho
Toimistopäällikkö
Yleisvalvontatoimisto